

Vlaams
Parlement

ingediend op **771** (2020-2021) – Nr. 1
5 mei 2021 (2020-2021)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Karin Brouwers

over het digitaliseringsproject van Europa

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Gwendolyn Rutten, Emmily Talpe;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Marino Keulen, Bart Tommelein;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneeckhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

757 (2020-2021) – Nr. 1: Verslag van de gedachtewisseling

INHOUD

1. Toelichting door Jan Buysse, algemeen directeur van het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA).....	4
1.1. Obstakels met betrekking tot ICT-vaardigheden.....	4
1.2. Obstakels voor bedrijven	5
1.3. Obstakels voor overheidsdiensten	7
1.4. Obstakels met betrekking tot connectiviteit	8
1.5. Obstakels met betrekking tot een moderne gegevensverwerkingscapaciteit.....	9
1.6. Bevat de Digital Decade de juiste elementen?.....	11
2. Vragen van de leden en repliek van Jan Buysse	12
2.1. Tussenkoms van Karl Vanlouwe	12
2.2. Tussenkoms van Karin Brouwers.....	13
2.3. Tussenkoms van Johan Deckmyn	14
2.4. Repliek van Jan Buysse.....	15
2.5. Tussenkoms van Cathy Coudyser	16
Gebruikte afkortingen.....	17
Bijlagen: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op dinsdag 27 april 2021 hield de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme een gedachtewisseling met Jan Buysse, directeur van het Vlaams Europees Verbindingsagentschap over het digitaliseringsproject van Europa.

Deze gedachtewisseling is de tweede in een reeks van drie gedachtewisselingen over het onderwerp digitalisering en past in het project Input from debates in regional parliaments van het Comité van de Regio's en de CALRE. Met de input van de drie gedachtewisselingen wil de commissie een bijdrage leveren aan het Werkprogramma 2022 van de Europese Commissie. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 757 voor het eerst verslag.)

Jan Buysse gebruikte een presentatie en baseerde zich voor zijn uiteenzetting op de VLEVA-consultatie: Digitalisering en de EU. Beide documenten staan op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

De vergadering werd voorgezeten door de eerste ondervoorzitter Johan Deckmyn.

(De vergadering werd georganiseerd als videoconferentie.)

1. Toelichting door Jan Buysse, algemeen directeur van het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA)

De basis van de uiteenzetting van *Jan Buysse* wordt gevormd door de vragen uit de scoping papers van het Europees Comité van de Regio's en de CALRE, die aan de VLEVA-leden zijn voorgelegd en die de gedachtewisseling op 4 mei 2021 moeten voeden. Zijn toelichting betreft dus niet het VLEVA-standpunt op zich, maar is het resultaat van die specifieke bevraging, waarop 21 leden zijn ingegaan. VLEVA is dus slechts de boodschapper die de standpunten verzamelde en bundelde. EWI heeft parallel daarmee een bevraging gedaan bij stakeholders in Vlaanderen over de EU-strategie Europe's Digital Decade.

De spreker geeft telkens eerst een bloemlezing van de insteken van de leden en eindigt met de kernboodschappen die daaruit kunnen worden gesynthetiseerd.

1.1. Obstakels met betrekking tot ICT-vaardigheden

De eerste insteek betreft obstakels voor ICT-vaardigheden. De VLEVA-leden vragen zich daarbij af wat digitale basisvaardigheden zijn. Het gebrek aan een duidelijke definitie is voor het GO!, de VVSG en Voka al meteen een eerste struikelblok. De Europees gehanteerde definitie is niet duidelijk genoeg. Bij de VVSG spreekt men van een differentiatie tussen basic skills en meer doorgedreven vaardigheden. UNIZO stipt ook aan dat bij het gebruik van de term ICT-vaardigheden onmiddellijk wordt gedacht aan technologievaardigheden. Nochtans wordt met die term veeleer het ordentelijk en eigenlijk gebruik van ICT benadrukt. De VVSG beaamt dat en haalt aan dat de versterking van de digitale vaardigheden niet alleen nodig is voor de kortgeschoolde medewerkers, want in het algemeen worden 21e-eeuwse vaardigheden als informatie- en IT-vaardigheden en computational thinking steeds belangrijker. Ze zijn cruciaal voor de digitale geletterdheid van medewerkers.

Veel VLEVA-leden zijn ervan overtuigd dat er naast voornoemde duidelijkheid sterk moet worden ingezet op het introduceren van die basisvaardigheden binnen veel organisaties. De Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) wijst op de grote noodzaak van het maken van de digitale vertaalslag naar kmo's, kleinere organisaties en de gewone burger zelf. De ontwikkeling van die vaardigheden is er, maar de kennis moet worden ontsloten en de goede implementatie van infrastructuur en tools is essentieel. Dat punt haalt De Blauwe Cluster ook aan. De bedrijven van de cluster maken melding van de nood aan kennisoverdracht van de theorie naar de praktijk.

Extra ondersteuning op dat gebied, in de vorm van opleiding, nascholing en training, is meer dan wenselijk.

Ook geavanceerde digitale vaardigheden zijn noodzakelijk volgens de VVSG: zeker de kennis over data, het inzichtelijk maken van data, datamodellen creëren, interpreteren en omzetten in conclusies. Ook is het belangrijk om kennis en inzichten te hebben in nieuwe technologieën en ontwikkelingen zoals artificiële intelligentie, het internet of things, virtual reality en blockchain. Ook kennis over het marktaanbod en best practices bij andere lokale besturen blijft nodig indien men ten volle het potentieel van deze innovaties wil benutten. Voka ziet een belangrijke oplossing in het beroepsonderwijs. Dat is natuurlijk een verantwoordelijkheid van de lidstaten, maar de opschaling naar Europees niveau van de ondersteuning van best practices uit bijvoorbeeld de Scandinavische lidstaten kan zeker helpen. Een betere interne mobiliteit binnen de EU, maar ook externe mobiliteit naar de EU, is daarbij ook een waardevolle hefboom. Er zijn al heel veel goede stappen gezet, zegt Voka, maar hier nog meer kracht aan geven, blijft waardevol.

Een ander veel aangehaald aandachtspunt is dat iedereen mee moet zijn met digitale vaardigheden. Zowel het GO! als Verso, de Gezinsbond en de VVP halen dat aan. De Taalunie haalt uit de Barometer Digitale Inclusie aan dat vooral laaggeschoolden, mensen met een lager inkomen en ouderen over erg beperkte digitale vaardigheden beschikken. Daaraan kan verder aandacht worden besteed in het beroeps- en volwassenenonderwijs en de opleidingen van werkbegeleidingsdiensten. De VVP benadrukt dat die groepen vaak niet de financiële en cognitieve vaardigheden hebben om zich bij te scholen inzake digitalisering door een gebrek aan toegang tot de nodige infrastructuur en opleidingen. Ook de VVSG haalt e-inclusie aan als een belangrijk werkpunt. De Gezinsbond wijst erop dat, ongeacht hoeveel je investeert, er altijd wel een deel van de bevolking zal zijn dat niet mee is. Corona heeft ervoor gezorgd dat iedereen inzake digitalisering een versnelling hoger heeft moeten schakelen, maar dat zorgde niet noodzakelijk voor meer vaardigheden. De digitale kloven werden nog dieper en wie niet mee is, heeft het moeilijker dan ooit om aansluiting te vinden. Verso ziet verschillende snelheden van digitalisering voor burgers als mogelijke oplossing, zodat iedereen mee kan op zijn eigen tempo. Ook aandacht voor de zachte aspecten van digitalisering is van belang. De VVSG ziet ook heil in een ambitieus e-inclusief beleid dat ook de meest kwetsbaren toegang geeft tot digitale dienstverlening.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen benadrukt dat digitale vaardigheden niet worden aangescherpt met een eenmalige financiële impuls, maar dat er een langetermijnvisie moet zijn. Ook het GO! benadrukt dat het noodzakelijk is dat er voldoende middelen worden gevonden om te kunnen investeren in opleidingen. Het VLIZ vraagt een systematische benadering qua financieringsmechanismen en -instrumenten, zodat capaciteitsontwikkeling en digitale training ten volle kunnen worden ontwikkeld.

De belangrijkste boodschap van de VLEVA-leden is dus dat digitale vaardigheden essentieel zijn, maar dat het van belang is om te kunnen definiëren over welke vaardigheden het gaat. Zeker de Europese definitie is immers wat ontoereikend. Ook e-inclusie vinden ze heel belangrijk. De meeste leden ijveren ook voor een langetermijnvisie qua financiering.

1.2. Obstakels voor bedrijven

Het tweede punt betreft de voornaamste struikelblokken voor bedrijven om snel nieuwe technologieën in te voeren. Volgens Flanders Make moet een goede governance een eerste stap zijn, een plaats waar bedrijven terecht kunnen om laagdrempelige antwoorden te krijgen op hun vragen. De Vlaamse Hogescholenraad kijkt naar de investeringen die onze buurlanden doen en suggereert het budget voor

het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie en het Vlaams Beleidsplan Cybersecurity te verhogen. Dat die beleidsplannen ervoor zorgen dat diverse spelers samenwerken, is een zeer goede zaak, maar er is nog meer nood aan kennisdeling over de digitale transitie. Op die manier kan ook het budget veel beter worden ingezet. Ook het VLIZ roept op tot een betere verspreiding van kennis, om zo de complementariteit te vinden in datgene wat wordt ontwikkeld. De Blauwe Cluster stelt dat bedrijven een grote nood hebben aan extra middelen om nieuwe technologieën in te voeren en de digitale transformatie sneller mee te nemen in hun processen. Bij UNIZO is men dan weer van mening dat er in Vlaanderen voldoende budget is voor de digitale transitie, maar vraagt men zich af of die wel snel genoeg gaat. Voka vindt dat de huidige overheidssteun en het subsidie-instrumentarium te weinig rekening houden met de onvoorspelbaarheid van het onderzoek en de implementatie van digitale technologieën. Voor de iets hogere 'technology readiness levels' (TRL's) zou er meer overheidssteun mogelijk moeten zijn. Europese steun blijft vooral voorbehouden voor de happy few, aldus Voka. Er zijn zeer lage slaagkansen. Dit is zeer moeilijk toegankelijk voor kmo's. Europa heeft ook een grote achterstand tegenover de VS op het vlak van venture capital in al zijn varianten, waardoor er relatief weinig Europese unicorns zijn. Imec haalt aan dat de O&O funding cap van VLAIO van 60 procent vaak een obstakel is voor kmo's om innovatieve projecten in samenwerking met een onderzoekspartner uit te voeren. Er is ook meer nood aan ondersteuning en advies voor het gebruik van data, zo stelt De Blauwe Cluster. De beschikbaarheid van gegevens is een belangrijke hinderpaal. Ook de centralisatie en uniformisering van beschikbare gegevens kan beter. De Blauwe Cluster is ook van mening dat het aan de overheid is om meer in te zetten op de ontwikkeling van de ICT-arbeidsmarkt en de beschikbare ICT-infrastructuur.

Verso meent dat sociale ondernemingen ook volwaardig moeten worden betrokken bij de digitale transformatie. Veel sociale organisaties voelen zich nu niet aangesproken door subsidieoproepen of innovatiesteun. Ze worden daarnaast niet gedetecteerd als een interessante partner in consortia. Dat moet veranderen. Ook Cultuurloket haalt aan dat ondernemingen uit de eigen sector vaak niet in aanmerking komen voor steunmaatregelen voor bedrijven. Door de NACE-codes uit de culturele sector worden ze uitgesloten omdat wordt verondersteld dat ze al vanuit Cultuur worden gesubsidieerd. De criteria van die oproepen zijn ook vaak gefocust op de creatie van economisch rendement, wat voor culturele ondernemingen moeilijker aan te tonen is.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen vindt dat er een enorme achterstand in te halen is op het vlak van de digitale transformatie van bedrijven, en dat monopolievorming moet worden tegengegaan. In het onderwijs hebben een klein aantal bedrijven een zeer groot marktaandeel. Het GO! benadrukt dat de mens centraal moet staan in die digitale transformatie. De Lijn haalt aan niet in aanmerking te komen voor VLAIO-innovatiesteun. Dat maakt dat er in haar eigen budget weinig ruimte is om innovatief te zijn. De VVSG roept ertoe op om ook burgers en lokale overheden te betrekken in het bepalen van de prioriteiten en de richting van nieuwe technologische opportuniteiten.

De voornaamste boodschappen bij dit punt zijn dat de meeste VLEVA-leden vragende partij zijn voor extra middelen voor digitale transformatie en dat de drempel voor Europese innovatiesubsidies voor kmo's veel te hoog is. Kennisdeling is cruciaal. Via kennisdeling wordt het budget ook beter besteed en wordt het warm water niet telkens weer uitgevonden. Er moet ook meer aandacht zijn voor digitale transformatie en steun voor sociale en culturele ondernemingen, die zich nu te vaak uit de boot voelen vallen.

1.3. Obstakels voor overheidsdiensten

Het derde punt zijn de voornaamste regelgevende obstakels met betrekking tot moderne overheidsdiensten die online diensten verlenen. Een belangrijk aspect van die dienstverlening is toegankelijkheid. Zo benadrukt de Taalunie dat het belangrijk is om voor mensen die niet online zijn, in voldoende begeleiding en fysieke alternatieven te blijven voorzien. Ook de Gezinsbond pleit voor inclusieve digitale overheden, waarbij iedereen recht heeft op dienstverlening. Volgens de Vlaamse Hogescholenraad is er nood aan bijkomende infosessies om burgers te informeren en te sensibiliseren om die nieuwe digitale platformen goed en nuttig te gebruiken. Ook het VLIZ ziet nog verbetering mogelijk inzake de toegankelijkheid voor gebruikers, want die is vaak te complex, bijvoorbeeld bij de eID-authenticatie. Niet alleen burgers, maar ook de lokale besturen zelf kunnen volgens de VVSG ondersteuning gebruiken, met name op het vlak van digitalisering, data en e-government.

Een andere belangrijke voorwaarde voor de digitalisering van lokale besturen is een flexibele regelgeving, die meer experimenten met digitale dienstverlening mogelijk maakt. Ook een volwaardig partnerschap en een betere coördinatie in interbestuurlijke digitaliseringsprojecten zijn belangrijk voor lokale besturen.

Sommige leden zien ook verbeterpunten voor de onderlinge afstemming. Volgens de VVP zijn de onlinediensten van de diverse beleidsniveaus onvoldoende op elkaar afgestemd. Daarom is er nood aan een overkoepelende strategie, die wordt geënt op een Europese visie. Ook de uiteenlopende snelheden qua digitalisering bij de inrichtende machten is volgens de VVP een obstakel. Over het algemeen vertrekken die processen ook vanuit een juridische logica in plaats van vanuit de invalshoek van klant of burger. Dat maakt processen vaak te complex en zorgt er ook voor dat de beloofde administratieve vereenvoudiging onvoldoende tot uiting komt in de praktijk. Ook UNIZO merkt dat de overheidsarchitectuur niet uniform is. De koppeling van databases tussen departementen is soms een probleem, en ook op interfederaal niveau is er onvoldoende samenwerking inzake de koppeling van diensten en data. Zo legt bijvoorbeeld het Vlaamse e-loket voor ondernemers, dat al zeer veel verschillende databases verbindt, nog geen verbinding met de RSZ of fiscale dimensies van een onderneming. Ook de Vlaamse Hogescholenraad erkent de behoefte aan een nauwere koppeling tussen alle diensten en niveaus.

Het agentschap Digitaal Vlaanderen benadrukt de noodzaak van het zo digitaalvriendelijk mogelijk schrijven van nieuwe regelgeving, waarbij de regelgever zo veel mogelijk rekening houdt met de latere digitale implementatie ervan. Zo kan de eventuele omzetting in een elektronisch proces zo vlot mogelijk verlopen. Volgens imec zouden er maatregelen moeten zijn die aangeven hoe bedrijven en overheden hun data kunnen delen zonder die data daarbij af te staan, de zogenaamde data sovereignty. Ook Boerenbond benadrukt dat eigenaarschap en het verdienmodel voor data duidelijk omkaderd moeten zijn, wat boeren moet toegelaten om hun data verder te valoriseren, zelfs als die worden gegenereerd door toepassingen van derden. Nog volgens imec zijn er te veel silo's, waardoor het moeilijk is om datasets te delen en zo nieuwe toepassingen mogelijk te maken. Er moet verder worden ingezet op kennis en inzicht voor standaarden en semantische datatechnologie, alsook op wat 'data-driven decision making' kan betekenen voor de overheid. De Lijn vindt de evolutie naar clouddiensten positief, maar niet evident voor overheidsbedrijven. Voor haar is het financieel en budgettair soms interessanter om meer conventionele technologieën boven clouddiensten te verkiezen.

De VLEVA-leden kijken uiteraard ook naar Europa, aldus de spreker. Zo ziet men bij IRBN/VlaNot een gebrek aan harmonisering op EU-niveau, met name van de huidige betrouwbaarheidsniveaus onder de 'electronic IDentification Authentication and trust Services'-verordening (eIDAS-verordening). Dat belemmert binnen de

interne markt de onlinetoegang tot overheidsdiensten. Ook openbare diensten zelf worden belemmerd. Zo ontbreekt volgens de VVSG een wettelijk kader dat openbare diensten toegang geeft tot de data van platformbedrijven zoals Uber en Airbnb. Dat kader kan volgens de VVSG zeker worden uitgewerkt en gecoördineerd, bij voorkeur Europees. Ook Voka ziet een coördinerende rol voor de Europese Commissie of de EU in haar geheel. Volgens Voka kan men veel leren van andere Europese landen die al veel verder staan, zoals Estland. Door meer best practices uit te wisselen hoeft men het warm water niet opnieuw uit te vinden.

De leden merken ook een nood aan extra investeringen. Zo voelt het GO! een gebrek aan overheidsmiddelen om de nodige investeringen te kunnen doen. Ook Verso detecteert een nood aan investeringen in gebruik en gebruikers bij de ontwikkeling van digitale oplossingen. Men wil een moderne overheidsdienst die samenwerkt met spelers uit alle domeinen. Wel waarschuwt Verso voor zero world problem solving: men moet niet digitaliseren om te digitaliseren, wel om problemen op te lossen.

De belangrijkste boodschap van de VLEVA-leden voor dit punt is de nood aan verdere begeleiding en ondersteuning, zowel voor burgers als voor de overheid. Diverse leden vinden dat alle bestuursniveaus, actoren en systemen beter op elkaar moeten worden afgestemd, dat de EU voor diverse onderdelen een coördinerende rol kan opnemen en dat andere lidstaten als inspiratie kunnen dienen voor het eigen land. Diverse leden wijzen op een extra investeringsnood voor digitalisering.

1.4. Obstakels met betrekking tot connectiviteit

Het vierde punt is dat van de voornaamste obstakels met betrekking tot uitstekende en veilige connectiviteit. Goede connectiviteit heeft volgens de VLEVA-leden natuurlijk voor een groot deel ook te maken met goede infrastructuur. Ter zake kunnen zeker nog stappen worden gezet. Zo verklaart Katholiek Onderwijs Vlaanderen dat de Vlaamse scholen qua infrastructuur een ferme achterstand in te halen hebben. Het GO! heeft ook vragen over de middelen voor die investeringen, voor de installatie, maar zeker ook over het onderhoud. Ook Flanders Make ziet nog ruimte voor verbetering, zodat er in alle omstandigheden zeer snel internet aanwezig is, in combinatie met voldoende beveiligingssystemen. Het VLIZ haalt aan dat, indien men focust op het toestaan van versleutelde verbindingen, zoals VPN of https, daar ook een brede ondersteuning voor moet komen, en er in soft- en hardware moet worden voorzien. Boerenbond benadrukt dat connectiviteit op het platteland van groot belang is om de landbouwbevolking verder te digitaliseren en een vitaal platteland te kunnen behouden. De Taalunie focust op mensen met een lager inkomen, alleenstaanden en koppels zonder kinderen, die minder vaak en op minder verschillende manieren met het internet verbonden zijn. Steden, gemeenten, OCMW's en openbare bibliotheken kunnen daarop blijven inzetten. Ook bij de Gezinsbond geeft men dat als voorbeeld en onderstreept men ook het belang van begeleiding.

Een belangrijk aspect van een uitmuntende connectiviteit is ook de installatie van een adequaat 5G-netwerk. Zo haalt de VVP aan dat 5G een schat aan data zal opleveren, op verschillende manieren. Die data kunnen ook heel nuttig zijn voor lokale besturen, voor het voeren, evalueren en bijsturen van beleid in functie van de maatschappelijke noden en vraagstukken van de burger. Om die reden geeft de VVSG een hele reeks aanbevelingen aan beleidsmakers voor de invoering van 5G. Zo is er nood aan proactieve positieve communicatie over 5G, om meer draagvlak te creëren bij burgers en het maatschappelijk debat daarover op een constructieve manier te voeden. Ook vraagt men zeggenschap over en betrokkenheid van lokale besturen ten aanzien van de plaatsing van de 5G-antennes, want dat heeft ook invloed op het erfgoed en de ruimtelijke ordening op lokaal niveau. Als

beheerders van het openbaar domein willen de lokale besturen mee beslissen over de inplanting van 5G-infrastructuur op hun grondgebied.

Daarnaast is er nood aan meer wetenschappelijk onderzoek naar de veiligheids- en gezondheidsaspecten van 5G en laagdrempelige communicatie van de resultaten daarvan naar de burger. In het algemeen zou het proces ook gebaat zijn bij heldere, objectieve, kant-en-klare communicatie die lokale besturen kunnen inzetten in hun gesprek met burgers. Dat is ook waar de Vlaamse Hogescholenraad op hamert. Er is onvoldoende kennis bij burgers en kmo's over een veilige connectiviteit, en daar moet dringend op worden ingezet.

Ook voor ondernemingen speelt connectiviteit een erg belangrijke rol. Bij De Blauwe Cluster geeft men aan dat het belang van 5G en degelijke connectiviteit vitaal is voor hen, zeker op zee. De bedrijven die worden vertegenwoordigd door De Blauwe Cluster, ondervinden immers een zeer beperkte beschikbaarheid van snelle, betaalbare en stabiele internetverbindingen in de havengebieden, op vaarwegen en rond de landsgrenzen. Voka ziet connectiviteit ook als essentieel en onderstreept dat er terecht wordt verwezen naar 5G, en zelfs al naar 6G. Er zijn nog grote obstakels in de EU om te komen tot een snelle uitrol: het gefragmenteerde landschap, in combinatie met de gigantische investeringskosten; de hoge licentiekosten; verschillende wetgevingen en stralingsnormen; verschillen qua timing in de veilingen. Om dat aan te pakken, is het essentieel dat elke lidstaat zo snel mogelijk met een duidelijke roadmap voor de uitrol komt en dat de overheid goed nadenkt over de incentives die men kan geven aan private partijen om sterk te investeren in de uitbouw van het netwerk. Ook UNIZO vindt dat vanuit kmo- en ondernemersperspectief een uitstekende en veilige connectiviteit als evident wordt beschouwd, net als elektriciteit, gas en water. Voor het gebruik ervan moet er dus geen obstakel worden bedacht, maar het goed gebruik als huisvader moet wel worden benadrukt. Bij imec benadrukt men dat een uitstekende en veilige connectiviteit essentieel is, maar stelt men vast dat de huidige KPI's alleen gericht zijn op het uitstekende aspect van connectiviteit. Men stelt de vraag hoe dit veilig kan worden aangepakt en wie dat 'veilig' definieert. Gebeurt dat op Europees niveau? Daarnaast heeft imec heel wat relevante, technische vragen en overwegingen. De spreker zal die niet opsommen, maar verwijst naar het verslag dat hij zal bezorgen.

De belangrijkste boodschappen van de leden op dit punt zijn de volgende. Een goede connectiviteit gaat hand in hand met een goede infrastructuur. 5G wordt gezien als een belangrijke hefboom voor tal van economische sectoren, maar men hamert ook op de nood aan heldere communicatie en een helder plan van aanpak.

1.5. Obstakels met betrekking tot een moderne gegevensverwerkingscapaciteit

Het vijfde punt is dat van de voornaamste obstakels met betrekking tot een moderne gegevensverwerkingscapaciteit. Volgens diverse VLEVA-leden ontbreekt het organisaties vaak aan de juiste vaardigheden om met data om te gaan. De VVP vat het zo samen: het ontbreekt aan de nodige vaardigheden om met data te werken, ze te verwerken en te interpreteren, en er in de juiste systemen voor te voorzien. Volgens de Vlaamse Hogescholenraad geldt dat zowel bij ondernemingen als in het onderwijs. Ook in de blauwe economie is gegevens verifiëren, consolideren en publiceren nog een obstakel, aldus De Blauwe Cluster. Volgens het VLIZ ligt de drempel voor toegang tot gegevenswerkingscapaciteit bovendien te hoog voor niet-gebruikers. Ze hebben onvoldoende kennis over de mogelijkheden, financiering en toegankelijkheid.

Een ander obstakel is de privacy van data. Zo vindt de Gezinsbond dat er een gebrek aan transparantie is over welke data precies door wie worden bijgehouden, en hoe je als particulier opnieuw het roer in eigen handen kunt nemen. Cultuurloket geeft aan dat de GDPR-regels onbedoeld een rem zetten op digitale transformatie,

door het bemoeilijken van het kunnen delen van gegevens die bij verschillende overheden en organisaties al aanwezig zijn. Ook De Blauwe Cluster ziet GDPR als een van de belangrijke uitdagingen. Ook volgens de VLM zet de GDPR-praktijk een sterke rem op de uitwisseling van data. Dat beperkt dan weer de informatieservice aan bedrijven en burgers. Daarom moet volgens de VLM worden nagegaan of alle tussenschotten tussen diverse overheidsdiensten noodzakelijk zijn, dan wel of de privacy van data op een andere manier kan worden gewaarborgd. Ook het Schrems II-arrest heeft een impact gehad op Belgische ondernemingen. Door het privacy shield tussen de VS en de EU te doorbreken, moet er bij een overdracht van privégegevens via Amerikaanse tools in extra bescherming worden voorzien voor die gegevens, aldus de VVP. Vanuit privacyoogpunt is het voor Belgische ondernemingen nu moeilijker om apps en clouddiensten van Amerikaanse oorsprong te gebruiken. Daarom moet er volgens UNIZO werk worden gemaakt van een nieuw privacy shield en voldoende eigen Europese storage- en cloudcentra. Verso vindt dat de nadruk nog te veel ligt op het verzamelen van data en het bouwen van databases, in plaats van op use cases en het nuttig gebruik van data. Specifiek voor innovatie in de gezondheidssector stipt VITO het belang van een burgergedreven dataplatform aan. Op dat platform moet de burger zijn eigen gezondheidsdata kunnen beheeren en kunnen kiezen met wie die data worden gedeeld. Zo groeit het vertrouwen in data en datadeling en wordt er een level playing field gecreëerd voor datagedreven innovatoren.

Ook voor platformen en infrastructuur merken de VLEVA-leden obstakels op. De VVP merkt een veelheid aan databronnen op die niet altijd even toegankelijk zijn of waarmee moeilijk kan worden gekoppeld. UNIZO geeft aan dat burgers en kmo's vaak in de cloud werken in plaats van op eigen toestellen. Daarom moet het aantal toestellen die worden aangesloten, constant worden verhoogd. Het is volgens het GO! dan ook belangrijk om afspraken te maken over waar de middelen voor investeringen vandaan zullen komen. Ook afspraken over gebruik, privacy en veiligheid van verzamelde data zijn van belang, met name voor data over minderjarigen/leerlingen en onderwijsinstellingen. Volgens De Blauwe Cluster maakt men veel gebruik van cloudplatformdiensten van bedrijven die gevestigd zijn in de VS en over datacentra beschikken die deels in Europa liggen. Ook voor de blauwe economie zou het interessant zijn als er equivalente Europese spelers zouden ontstaan. Volgens Digitaal Vlaanderen zou Europa de creatie van dat soort alternatieven moeten bevorderen door schaalbare gegevensopslag- en analyseplatformen te ondersteunen. Men kijkt naar het GAIA-X-project, dat een veilige en betrouwbare Europese data-infrastructuur wil opbouwen. Wat de lokale besturen betreft, merkt de VVSG vooral een behoefte aan toegang tot persoonsgegevens vanuit de centrale overheden. Indien lokale besturen vlotter toegang krijgen tot relevante gegevens, kunnen ze ook vlotter datagedreven beslissingen maken, processen digitaliseren en in proactieve dienstverlening voorzien. Een belangrijke case die de VVSG naar voren schuift, is die van de regelgeving over de automatische nummerplaatherkenning. Lokale besturen zijn vragende partij om toegang te krijgen tot geanonimiseerde en/of geaggregeerde data van die ANPR-camera's, zodat ze een datagedreven beleid kunnen voeren, gericht op duurzame, leefbare, veilige en slimme steden en gemeenten.

De Taalunie stipt de nood aan om blijvend te investeren in Nederlandstalige taal- en spraaktechnologie, zodat cloudcomputing, big data en AI ook in het Nederlands en door alle Nederlandstaligen optimaal kunnen gebruikt worden. Verder erkent de VVP de nood aan een overkoepelende strategie met concrete tools. Diverse overheidsinstanties zijn in verspreide slagorde aan de slag gegaan. De VVSG verwacht van de centrale overheden dat de interbestuurlijke processen maximaal worden vereenvoudigd. Volgens imec is er nood aan een wetgevend kader dat snel inspeelt op nieuwe technologische trends, zoals AI, en waardoor men snel beslissingen kan nemen op basis van een maatschappelijk debat. De Blauwe Cluster benadrukt het belang van betrouwbare weermodellen. Die zijn belangrijk om activiteiten op zee

gedetailleerd in te kunnen plannen. Om weersvoorspellingen te doen is er veel rekenkracht nodig. Die is momenteel onvoldoende aanwezig om nauwkeurige en lokale voorspellingen te doen, met name voor zeegebonden gegevens.

De voornaamste obstakels qua gegevensverwerkingscapaciteit zijn volgens de VLEVA-leden dus het gebrek aan de juiste vaardigheden om met data om te gaan, de privacyregels die bedrijven en organisaties in acht moeten nemen, met name GDPR en de jurisprudentie van het Schrems II-arrest, en de veelheid aan platformen en infrastructuur, die onvoldoende op elkaar zijn afgestemd.

1.6. Bevat de Digital Decade de juiste elementen?

Ten slotte werd aan de VLEVA-leden gevraagd of Europe's Digital Decade, de EU-strategie die recent is voorgesteld door de Europese Commissie, de juiste elementen bevat. De leden zijn bijzonder tevreden over die strategie. Ze zeggen dat het kompas ook de juiste invalshoeken en elementen bevat, en dat de hoofdlijnen en de vier voorgestelde pijlers adequaat zijn. Toch zijn er verbeterpunten. Zo haalt Voka aan dat de uitwerking en de gelegde klemtonen beter kunnen. De VVSG vindt dat er meer nadruk mocht liggen op het belang van een goede datahuishouding en de inwisselbaarheid van gegevens, voornamelijk vanuit het standpunt van lokale besturen. Agoria had graag een nog sterkere focus gezien op cybersecurity en digital for green. Ook op het vlak van vaardigheden zijn er een paar aandachtspunten. Zo vraagt Katholiek Onderwijs Vlaanderen een extra klemtoon op de skills gap die er nu is. Ook bij het GO! vraagt men zich af waarom de focus wel ligt op onder andere de versterking van de digitale basisvaardigheden van volwassenen, maar niet op die van minderjarigen. Nochtans, hoe meer burgers als jonge leerling via het onderwijs digitale basisvaardigheden aanleren, des te minder inhaalbewegingen er moeten worden gemaakt bij volwassenen. Er mag dus meer aandacht gaan naar onderwijs. Flanders Make stelt een nieuwe indicator voor, die aangeeft welk percentage digitaal volwassen kmo's er moet zijn tegen 2030, in het kader van de derde pijler. De VLM geeft aan dat de cijfers voor 2030 wel zeer ambitieus zijn, en dat de overheid in de nodige budgettaire middelen zal moeten voorzien om de digitalisering op dat niveau te kunnen brengen.

Ook het inclusieaspect wordt opnieuw onderstreept. Het GO! haalt aan dat het woord inclusief wel even wordt vermeld, maar de vraag blijft hoe kwetsbare en moeilijk te bereiken doelgroepen zullen worden bereikt. Het risico bestaat dat bestaande kloven tussen de haves en de have-nots zich nog verder zullen doorzetten. De Gezinsbond haalt aan dat, indien het streefdoel is om 80 procent digitaal vaardig te maken, het ook noodzakelijk is om voor die andere 20 procent op een toegankelijke manier in dienstverlening en aansluiting bij de samenleving te blijven voorzien. De Vlaamse Hogescholenraad benadrukt ook het belang van inclusie en vraagt meer aandacht voor bepaalde doelgroepen, zodat ook zij de gewenste doelstellingen kunnen bereiken. Ook Cultuurloket en de VLM maken die bedenking, respectievelijk over het feit dat iedereen de nodige infrastructuur en apparatuur moet bezitten en dat er ondersteuning moet komen voor financieel zwakkeren. Ook de Gezinsbond onderstreept dat en benadrukt ook het aspect van onderhoud dat daarmee gepaard gaat.

UNIZO mist specifieke aandacht en actie voor de complexiteit van de digitalisering voor de kleine ondernemer en de kleine onderneming. Er wordt verwezen naar alle ondernemingen en 75 procent van de kmo's. Dan moeten ze allemaal worden geteld. In het geheel van het document worden verder eigenlijk maar twee doelgroepen benoemd inzake digitale kennis en/of vaardigheden: de burger en de ICT-specialist. De kleinere onderneming wordt echter voornamelijk getypeerd door niet-digitale werknemers en een niet-digitale zaakvoerder. Het is daarom van groot belang dat er een hoger kennisniveau zou worden bereikt door de zaakvoerder,

om zowel zijn werknemers als zijn onderneming te kunnen sturen zonder zelf een ICT-specialist te hoeven te zijn.

Op dit punt zijn de belangrijkste boodschappen dat het volgens de VLEVA-leden goed zit met de grote lijnen van de Europese strategie, maar dat ze aandacht vragen voor het vaardighedenaspect, met name voor de skills gap en de digitale basisvaardigheden, niet alleen bij volwassenen, maar zeker ook bij jongeren. Opnieuw wordt het belang van e-inclusie sterk onderstreept. Er wordt ook aandacht gevraagd voor de specifieke situatie van de kleine ondernemer en de kleine onderneming.

2. Vragen van de leden en repliek van Jan Buysse

2.1. Tussenkoms van Karl Vanlouwe

Karl Vanlouwe wijst erop dat de gedachtewisseling past in een project van de CALRE en het Europees Comité van de Regio's. Deze commissie vond het opportuun om digitalisering als prioriteit naar voren te schuiven. Op 20 april heeft de minister-president het digitaal kompas met de diverse ambities voor 2030 toegevoegd en een stand van zaken gegeven wat de Vlaamse Regering betreft. Daaruit blijkt dat Vlaanderen bepaalde doelstellingen uit dat kompas eigenlijk al heeft bereikt. Het zit al in de top, zij nog niet in de supertop, maar dus gelukkig niet in het peloton. Estland staat inderdaad aan de top wat dit betreft: 89 procent van de meerderjarige bevolking is daar al volledig mee op digitaal vlak. Dat komt erop neer dat de Esten in het bezit zijn van een elektronische kaart, een identiteitskaart, waarmee ze bijzonder veel kunnen doen. Het rijbewijs staat daarop. Het is mogelijk om daar alle verzekeringsgegevens op te zetten. Men heeft er ook toegang mee tot het elektronische loket. De spreker vindt trouwens dat het elektronische loket in Vlaanderen ook al zeer verregaand is in vergelijking met andere Europese landen. Met die elektronische kaart in Estland kan men ook van thuis stemmen bij verkiezingen, terwijl in eigen land de discussie al vijftien jaar aansleept of er verder moet worden gegaan qua elektronisch stemmen of dat er moet worden teruggekeerd naar potlood en papier. Dat is echter maar een heel klein element van die digitalisering in Estland als elektronisch wonder binnen de EU. Vlaanderen moet zich natuurlijk veeleer vergelijken met zulke landen dan met de middelmaat of de achterblijvers.

Corona heeft geleid tot een crisis, maar ook tot opportuniteiten. Erdoor zijn meer mensen digitaal gegaan. Onderwijs werd grotendeels digitaal. Mensen konden telewerken. Er zijn heel wat investeringen gedaan. Vlaanderen staat daar bijzonder ver in. De spreker verwijst naar de cijfers die de minister-president gaf. In het kader van het programma Vlaamse Veerkracht wordt 450 miljoen euro uitgetrokken voor digitalisering. Van de 2,25 miljard euro die van Europa komt, wordt dus ongeveer 20 procent besteed aan digitalisering. De minister-president wees er ook op dat ongeveer 190 miljoen euro wordt uitgetrokken voor de omscholing van mensen in het algemeen.

Karl Vanlouwe vond het bijzonder interessant om via de toelichting van Jan Buysse te weten te komen wat er nog altijd leeft bij burgers, bedrijven, overheidsdiensten en dergelijke meer. Zo is er de blijvende discussie over connectiviteit en de uitrol van 5G. Hij is tevreden dat Vlaanderen beslissingen heeft genomen in verband met de stralingsnormen, zodat die uitrol verder mogelijk kan worden gemaakt. België is natuurlijk een complex land. Zo zal Brussel, de stad van de spreker, een burgerpanel organiseren om te weten welke richting het uit moet inzake die uitrol. Europa zegt dat men die richting uit moet. Vlaanderen slaat die weg in, maar in de hoofdstad van Europa gaat men jammer genoeg eigenlijk wat op de rem staan. Hij is absoluut niet tegen betrokkenheid en burgerparticipatie, maar dat kan ook een

bijzonder remmende factor zijn bij digitalisering, terwijl die uitrol van 5G absoluut noodzakelijk is en een deel van de VLEVA-leden daar een belangrijk obstakel ziet.

Heel wat van de in de bevraging aangehaalde elementen zullen door de commissie kunnen worden meegenomen. Dit toont wat er leeft in het brede middenveld in Vlaanderen. Die bezorgdheden en obstakels zullen binnen dit project worden doorgegeven aan de Europese instellingen, in de hoop dat ze ook zullen worden bezorgd aan de EU-verantwoordelijken. De spreker vindt het van fundamenteel belang dat Vlaanderen niet in het peloton blijft, maar een voortrekkersrol speelt en de nodige beslissingen kan nemen, rekening houdend met wat er leeft.

2.2. Tussenkoms van Karin Brouwers

Karin Brouwers vond het een zeer boeiende uiteenzetting over hoe voornamelijk het middenveld aankijkt tegen die verdere digitalisering waarvan Vlaanderen een speerpunt wil maken, ook met de middelen die Europa daarvoor ter beschikking zal stellen. De komende jaren moet hieraan worden voortgewerkt, en voor parlementsleden is het belangrijk om dat allemaal mee in het achterhoofd te houden. De coronacrisis heeft een en ander nu al versneld. Het is niet voor niets dat deze commissie heeft gekozen voor digitalisering als onderwerp om mee te geven aan het Comité van de Regio's. De spreker vindt dat de perfecte keuze. Corona heeft ons enorm veel geleerd op dat vlak.

Al die bekommernissen van de organisaties die Jan Buysse vertolkte, vindt de spreker terecht. Het is wel jammer dat de minister-president al aan de beurt is gekomen, want ze had hem op basis hiervan willen vragen welke prioriteiten Vlaanderen in dat opzicht naar voren zal brengen bij de digitalisering. Er kan natuurlijk op alle domeinen worden gedigitaliseerd, maar misschien moeten er toch bepaalde prioriteiten zijn, en de vraag is of dat aansluit bij wat Europa wil. Misschien heeft Europa immers specifieke vragen ten aanzien van de lidstaten.

Inzetten op digitalisering is één zaak, maar Vlaanderen is inderdaad heel afhankelijk van elders geproduceerde technologie en apps. Soms wordt die technologie gemaakt in landen waar er minder aandacht is voor privacy en digitale veiligheid. Dat is niet altijd gewaarborgd. Karin Brouwers vindt dat men die problematiek op Europees niveau meer moet aanpakken. Ze hoopt dat men dat meeneemt vanuit het Comité van de Regio's. Blijkbaar wordt die bekommernis ook gedeeld door een aantal organisaties. Wordt daar voldoende in geïnvesteerd?

Door corona zijn strategische afhankelijkheden aan het licht gekomen. Op een bepaald moment waren er geen mondkmaskers. Dat heeft dan nog niets met digitalisering op zich te maken. Dat Europa nu wil inzetten op micro-elektronica is zeer goed. Er is immers een wereldwijd tekort aan chips. Dat is dus essentieel. Anders zal men niet verder komen. Men probeert tegen 2030 een aantal doelstellingen te realiseren. Is dat wel haalbaar? Zijn daarover ook twijfels gebleken bij de bevraging? Hoe ziet Jan Buysse dat zelf?

Uit de net uitgekomen Vlaamse Digimeter 2020 blijkt dat 80 procent van de Vlamingen al mee is wat de echte basisvaardigheden betreft. Vlaanderen bereikt dat doel dus al. Die resterende 20 procent bestaat dan onder andere uit ouderen, die zich afvragen of ze nog meetellen. Kan men op dat vlak nog dingen doen? Men zou aan bibliotheken, aan organisaties die bezig zijn met ouderen, mensen in armoede, mensen die niet over alle mogelijke digitale vaardigheden beschikken, vernieuwende opdrachten op dat vlak kunnen geven, bijvoorbeeld inzake het geven van cursussen. Volgens de spreker zal men daar nog veel meer op moeten inzetten. Dit gaat niet alleen over de grote digitalisering van de overheid en bedrijven, maar ook over mensen helpen met kleine dingen die zelfs jongeren niet altijd kunnen, hoewel ze het iets sneller zullen leren.

Karin Brouwers deelt de opmerkingen van UNIZO over de kmo's volledig. Hoe worden die op dit alles voorbereid, zeker als het gaat over de heel kleine bedrijven? De Commissie stelt voor dat 100 procent van de belangrijke overheidsdienstverlening volledig digitaal zou moeten verlopen. Daar zijn we natuurlijk nog lang niet, stelt ze. In een stad als Leuven kan er al heel veel digitaal, maar zelfs in Vlaanderen is dat niet voor elk lokaal bestuur voor alles mogelijk. Men kan nu al online een bouwvergunning aanvragen, maar er moeten nog heel wat stappen worden gezet. Welk percentage halen de Vlaamse overheid en de andere overheden momenteel op het vlak van digitale dienstverlening? De VLEVA-leden stellen dat er een betere afstemming moet zijn tussen bestuursniveaus, actoren en systemen. In België vormen de bestuursniveaus natuurlijk nog een extra problematiek. Dat aandachtspunt moet zeker worden meegegeven als Vlaanderen, ook via het Comité van de Regio's, zich richt tot zowel Europa als de eigen regeringen: er moet worden samengewerkt daaromtrent, want het helpt niet als de diverse bestuursniveaus nog eens allemaal andere systemen gaan gebruiken. Dat wil niet zeggen dat men monopolies moet installeren. Dat punt vanuit de onderwijswereld is ook terecht, aldus de spreker. De systemen moeten kunnen worden geleverd door verschillende bedrijven, maar ze moeten wel met elkaar kunnen communiceren. Daar hapert het nogal eens. Hoe Europa daarbij kan helpen, is ook een belangrijk aandachtspunt.

2.3. Tussenkoms van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn vond het bijzonder interessant om te zien hoe er is gewerkt om feedback te krijgen van alle mogelijke actoren, zodat die kan worden meegenomen in de discussie in de Commissie. Dit is een geslaagde oefening. Er is de vraag om snel digitale technologieën in te voeren. Het enige positieve effect van de coronacrisis is dat ze als katalysator de digitalisering van onze maatschappij heeft vooruitgeholpen. De digitale kloof mag echter zeker niet uit het oog worden verloren. Met de Europese definitie van ICT-vaardigheden loopt het blijkbaar mank. Dat is een heel belangrijke vaststelling, en een boodschap die moet worden meegenomen naar het Europese niveau. Goede definities liggen meestal aan de basis van goede oplossingen, aldus de spreker. De best practices uit de Scandinavische landen vindt hij uiteraard een goed aandachtspunt, maar hij denkt ook aan de Baltische landen, die ter zake een grote evolutie hebben meegemaakt. Acht à tien jaar geleden bleek bij het bezoek van een parlementaire delegatie aan Estland hoe ver dat land toen al stond. Een kanttekening daarbij is wel dat Estland het voordeel had, na 1991, om van niets te kunnen beginnen: het is immers gemakkelijker en sneller om from scratch iets op te bouwen. Dat neemt niet weg dat dat ook voor Vlaanderen een voorbeeld kan zijn.

De opmerking van de Gezinsbond dat niet iedereen mee is met die digitalisering, vindt de spreker terecht. Hij had nog niet gedacht aan werken met verschillende snelheden om mensen qua digitalisering naar een bepaald niveau te krijgen, maar dat is misschien geen slecht idee. De overheid moet alleszins oog blijven hebben voor het zo veel mogelijk dichten van de digitale kloof die er nog altijd is. Dat wordt niet evident. Die laatste loodjes zullen meestal het zwaarst wegen.

Het is inderdaad noodzakelijk voor bedrijven om digitalisering in hun processen te integreren. Op dat vlak zijn er obstakels. De spreker wijst ook op het planlastprobleem en de administratieproblemen. Hij spreekt uit ervaring, als iemand uit het bedrijfsleven. Zo is de GDPR-regelgeving inzake privacy, die enkele jaren geleden werd ingevoerd, wel goed, maar er wordt echt onderschat waarmee kleine kmo's soms worden geconfronteerd. Daar komt heel wat bij kijken. Niet alleen moet men daar zelf in orde mee zijn, maar er zijn ook de verwerkingsovereenkomsten met andere bedrijven, de afspraken die moeten worden gemaakt qua privacygegevens en met het oog op databescherming. Dat is belangrijk, maar men mag niet onderschatten welke planlast en administratie dat met zich meebrengt.

Als het over de overheidsdiensten gaat, is er opnieuw vooral die digitale kloof. Iedereen heeft het recht op informatie en toegankelijke dienstverlening. Dat is een basisrecht, maar met die digitale transitie krijgt men natuurlijk problemen. Er is nog steeds een groep mensen die uit de boot valt en waarmee men rekening moet blijven houden. Er moet een menselijke interface blijven bestaan tussen de digitale overheid en de burger, een schakelfiguur voor mensen die die sprong niet kunnen maken, soms door armoedeproblemen, soms door opleidingsproblemen of andere factoren. We mogen onszelf niks wijsmaken, aldus de spreker: die problematiek zal blijven bestaan. Die mensen zullen er altijd zijn. De bedoeling zal zijn die digitale kloof zo klein mogelijk te maken en aandacht te blijven geven aan wie desondanks toch uit de boot valt.

Dan is er het punt van de connectiviteit. De spreker vindt veiligheid zeer belangrijk. Er is gewezen op GDPR, op VPN-verbindingen, die erg belangrijk zijn voor het beveiligen van data. Met betrekking tot infrastructuur verwijst hij naar de debatten in de Commissie over de strategische sectoren. Ook dat moet eens worden bekeken door de EU. Inzake technologie en digitale transitie moet Europa zich wapenen tegen alle andere geopolitieke blokken en ervoor zorgen dat men digitalisering als strategische sector bij zich houdt. Zo is het niet wijs om inzake de uitbouw van 5G-netwerken met bijvoorbeeld China samen te werken. Die boodschap sijpelt gelukkig overal door. Groot-Brittannië heeft op dat vlak al maatregelen genomen, maar ook in Europa is men zich bewust van veiligheidsgevaaren als het over infrastructuur en communicatie gaat. Dit moet dus als een strategische sector worden beschouwd.

GDPR komt opnieuw om de hoek kijken als het gaat over obstakels qua gegevensverwerkingscapaciteit, want die wetgeving zet inderdaad een rem op de uitwisseling van data. Natuurlijk moet privacy te allen tijde worden beschermd, maar de GDPR-regels zorgen ervoor dat niet alleen kmo's, maar ook overheden in problemen komen. Een typisch voorbeeld is het gebruik van een rijksregisternummer. Welke overheid mag wat gebruiken? Dat zijn allemaal zaken waarop men toch eens verder moet ingaan.

Eigen cloudcentra zijn ook belangrijk. Johan Deckmyn wijst erop dat bijvoorbeeld lokale overheden altijd willen dat hun data in cloudcentra, datacentra terechtkomen die ofwel in eigen land ofwel op zijn minst binnen de EU gelegen zijn. Ook op dat vlak doen zich problemen voor. Europa moet ook daarvoor oog hebben. Als men bijvoorbeeld een contract heeft met een bedrijf dat datastorage heeft in het Verenigd Koninkrijk, dan is de Brexit een groot probleem: wat dan? Dit is en blijft een complexe materie, die soms door één bepaalde beslissing volledig overhoop kan worden gegooid.

Ook met betrekking tot de ANPR-camera's is er een probleem voor de lokale besturen. Via die camera's beschikt men over nummerplaatgegevens. De Vlaamse overheid zou daarvan kunnen gebruikmaken, maar dat kan alleen als er een convenant is tussen die hogere overheid en de lokale besturen. Het omgekeerde is ook waar. Johan Deckmyn heeft daaromtrent vorig jaar een voorstel van resolutie ingediend, dat jammer genoeg is verworpen, waarin werd gewezen op de grote obstakels inzake dataverwerking en de communicatie van data (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 394/1-2).

2.4. Repliek van Jan Buysse

Jan Buysse wijst er nogmaals op dat de insteken van de VLEVA-leden kwamen. Hij kan daar dus geen persoonlijke reflecties op geven. Het document zal worden nagestuurd, zodat de parlementsleden het nog eens kunnen nalezen. Hij dankt hen in ieder geval voor de feedback en voor het feit dat VLEVA de mogelijkheid kreeg dit te doen. Zo kan VLEVA ook zijn missie volbrengen.

2.5. Tussenkoms van Cathy Coudyser

Cathy Coudyser dankt Jan Buysse voor de heel degelijke voorbereiding en het heel overzichtelijk presenteren van de input van de leden, met duidelijke aanbevelingen. De commissie heeft nu een heel duidelijk zicht op wat er leeft in het middenveld en bij overheidsinstanties. Voor volksvertegenwoordigers is het heel belangrijk om die voeling met het middenveld te hebben en de input ervan mee te nemen. Dat was ook de opzet: eerst bekijken welke plannen de Vlaamse Regering heeft en dan bekijken hoe het middenveld daarop reageert en of er nog aanbevelingen zijn. Men zal daar zeker nog verder op kunnen ingaan met de minister-president, zo stelt ze.

Er volgt nog een gedachtewisseling met de Vlaamse Europarlementsleden en een toelichting over digitalisering op Europees niveau. Ook dat kan nog heel wat goede insteken geven. De commissie zal dus zeker aanknopingspunten hebben om aanbevelingen te doen aan het Comité van de Regio's. Zo zal dit deelstaatsparlement kunnen wegen op de besluitvorming, wat het altijd heeft gewild.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Karin BROUWERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AI	artificiële intelligentie
ANPR	Automatic Number Plate Recognition
CALRE	Conférence des assemblées législatives des régions d'Europe (Conference of European Regional Legislative Assemblies, Conferentie van de Europese Regionale Wetgevende Assemblies)
eIDAS	electronic IDentification Authentication and trust Services
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
GDPR	General Data Protection Regulation (= algemene verordening gegevensbescherming, AVG)
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (historische naam = Gemeenschapsonderwijs)
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
imec	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
IRBN/VlaNot	Internationale Raad voor het Belgisch Notariaat
kmo	kleine en middelgrote ondernemingen
KPI	key performance indicator
NACE	Nomenclature Générale des Activités Économiques dans les Communautés Européennes
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
TRL	technology readiness level
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VLEVA	Vlaams-Europees Verbindingsagentschap
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VLOHRA	Vlaamse Hogescholenraad
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
VPN	Virtual Private Network
VS	Verenigde Staten
VVP	Vereniging van de Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten